



**FINANSTILSYNET**

THE FINANCIAL SUPERVISORY  
AUTHORITY OF NORWAY

Rundskriv

# Krav til etterutdanning for regnskapsførere

**RUNDSKRIV:**

11/2012

**DATO:**

16.05.2012

**RUNDSKRIVET GJELDER FOR:**

Regnskapsførere

Regnskapsførerselskaper

**FINANSTILSYNET**

Postboks 1187 Sentrum

0107 Oslo

## Innhold

|          |   |           |
|----------|---|-----------|
| <b>1</b> | <b>Innledning</b>   | <b>3</b>  |
| <b>2</b> | <b>Hvem må oppfylle kravet til etterutdanning?</b>  | <b>3</b>  |
| <b>3</b> | <b>Krav til timer fordelt på fagområder</b>   | <b>3</b>  |
| 3.1      | Lovkravet   | 3         |
| 3.2      | Finansregnskap  | 4         |
| 3.3      | Bokføring   | 4         |
| 3.4      | Skatterett/avgiftsrett  | 4         |
| 3.5      | Regnskapsførerregelverket og god regnskapsføringsskikk  | 4         |
| 3.6      | Rettslære   | 5         |
| 3.7      | Andre fagområder  | 5         |
| 3.8      | Kurs som ikke blir godtatt  | 6         |
| 3.9      | Krav til etterutdanningens faglige nivå og regnskapsførers vurdering                          | 6         |
| <b>4</b> | <b>Hvordan gjennomføre etterutdanningen?</b>  | <b>6</b>  |
| 4.1      | Delta på etterutdanningskurs  | 6         |
| 4.2      | Bestå eksamen på universitet/høyskole der ett studiepoeng tilsvarer fire timer etterutdanning | 8         |
| 4.3      | Delta i undervisning på universitet/høyskole  | 8         |
| 4.4      | Å forelese på etterutdanningskurs og på universitets-/ høyskolekurs                           | 8         |
| <b>5</b> | <b>Regnskapsførers dokumentasjon av etterutdanningen</b>                                      | <b>8</b>  |
| 5.1      | Dokumentasjon av deltakelse på etterutdanningskurs  | 9         |
| 5.2      | Dokumentasjon av bestått eksamen på universitet/ høyskole                                     | 9         |
| 5.3      | Dokumentasjon av deltakelse i undervisning på universitets-/høyskolekurs                      | 9         |
| 5.4      | Dokumentasjon av forelesning på etterutdanningskurs og universitets-/ høyskolekurs            | 10        |
| <b>6</b> | <b>Foreldrepermisjon og dispensasjon</b>  | <b>10</b> |
| 6.1      | Om utsettelse ved foreldrepermisjon   | 10        |
| 6.1      | Om dispensasjon i særlige tilfeller   | 11        |
| <b>7</b> | <b>Krav til etterutdanning for regnskapsfører som også er godkjent revisor</b>                | <b>12</b> |
| <b>8</b> | <b>Finanstilsynets kontroll av etterutdanningen</b>   | <b>12</b> |
| <b>9</b> | <b>Konsekvensen av brudd på bestemmelsene om krav til etterutdanning</b>                      | <b>13</b> |

# 1 Innledning

For å opprettholde sin autorisasjon som regnskapsfører er det et vilkår å oppfylle bestemte krav til etterutdanning. Kravet til etterutdanning for autoriserte regnskapsførere følger av regnskapsførerloven § 5, med utfyllende regler i regnskapsførerforskriften kapittel 4. Det forutsettes at alle autoriserte regnskapsførere kjenner innholdet i reglene om etterutdanning. Dette rundskrivet gir en nærmere beskrivelse av kravet til etterutdanning.

Formålet med etterutdanningskravet er å bidra til at autoriserte regnskapsførere er faglig oppdatert i sin yrkesutøvelse.

Finanstilsynet vil heretter legge til grunn den praktiseringen som framgår av rundskrivet.

## 2 Hvem må oppfylle kravet til etterutdanning?

Kravet til etterutdanning gjelder alle som har autorisasjon som regnskapsfører. Kravet til etterutdanning gjelder derfor uavhengig av om man driver regnskapsførervirksomhet eller ikke. Kravet gjelder uavhengig av hvor mange regnskapsføreropdrag som regnskapsføreren har, og omfanget av disse.

Etterutdanningskravet gjelder selv om regnskapsfører er syk, eller det foreligger andre forhold som gjør det vanskelig å oppfylle kravet. Se nærmere om dette i punkt 6.

## 3 Krav til timer fordelt på fagområder

### 3.1 Lovkravet

Autorisert regnskapsfører skal til enhver tid ha gjennomført 77 timer etterutdanning i løpet av de tre foregående kalenderårene. Kravet til 77 timer er et minstekrav. Regnskapsfører må kunne dokumentere at kravet er oppfylt ved hvert årsskifte. Det kan være regnskapsførere som har behov for særlig kompetanse på grunn av regnskapsførervirksomhetens art og omfang og oppdragsgivers virksomhet, og som derfor må ta ytterligere etterutdanning for å ha tilstrekkelige kunnskaper i virksomheten sin.

Av kravet til minst 77 timer skal etterutdanningen minimum omfatte 21 timer finansregnskap (hvorav minst 7 timer innen bokføringsregelverket), 21 timer skatterett/avgiftsrett, 14 timer innen emner fra regnskapsførerregelverket/god regnskapsføringsskikk og 7 timer rettslære. Dette utgjør til sammen 63 timer. De resterende 14 timene skal være innenfor fagområder nevnt ovenfor, eller andre fag som inngår som obligatoriske emner i bachelorstudiet i økonomi og administrasjon.

## 3.2 Finansregnskap

Som finansregnskap forstås regelverk og teori knyttet til regnskapskapsloven, herunder god regnskapsskikk, samt regnskapsanalyse og nøkkeltallanalyse av lønnsomhet, likviditet, finansiering og soliditet.

Kurs i (elektroniske) regnskapsprogrammer kan kun regnes med i den grad kurset inneholder konkrete, faglige problemstillinger knyttet til årsregnskapet.

Kurs innen offentlig regnskap, regnskapsførerregelverket og god regnskapsføringsskikk (GRFS) dekker ikke fagområdet finansregnskap.

## 3.3 Bokføring

Som bokføring forstås regelverk og teori knyttet til bokføringsloven, herunder god bokføringsskikk. Kurs som retter seg mot bokføring i næringer underlagt særlovgivning, for eksempel detaljhandel, drosjevirksomhet, bygg- og anleggsvirksomhet m.m. vil også være relevante.

Kurs innen regnskapsførerregelverket og god regnskapsføringsskikk (GRFS) dekker ikke fagemnet bokføring.

Kurs i (elektroniske) regnskapsprogrammer kan kun regnes med i den grad kurset inneholder konkrete, faglige problemstillinger knyttet til bokføringen.

## 3.4 Skatterett/avgiftsrett

Som skatterett/avgiftsrett forstås regelverk og teori i tilknytning til skatte- og avgiftslovgivningen, og praktiseringen av dette. Også kurs innen lønnsregnskap vil kunne være relevante.

Kurs i (elektroniske) lønns- og regnskapsprogrammer kan kun bli regnet med i den grad kurset inneholder konkrete, faglige problemstillinger knyttet til skatt og avgift.

## 3.5 Regnskapsførerregelverket og god regnskapsføringsskikk

Med regnskapsførerregelverket siktes det til regnskapsførerloven og andre lover som direkte regulerer regnskapsførervirksomheten. Med god regnskapsføringsskikk siktes det til de bransjestandardene (GRFS) som er utarbeidet av Norges Autorisert Regnskapsføreres Forening og Økonomiforbundet.

Kurs med emner fra hvitvaskingslovgivningen og risikostyringsforskriften vil falle inn under dette fagområdet.

Fagområdet etikk inngår i plan for bachelorstudiet i økonomi og administrasjon som ble vedtatt 17. oktober 2011. Planen anbefaler at minst 5 studiepoeng skal omfatte etikk. Eventuelle kurstimer i etikk vil etter dette bli godkjent som «andre fagområder». jf. punkt 3.7 nedenfor.

Eksempler på fagområder som ikke er omfattet av regnskapsførerregelverket og god regnskapsføringsskikk er:

- Etikk
- Kommunikasjon
- Selvutviklingskurs
- God revisjonsskikk

## 3.6 Rettslære

Kurs i rettslære må være rettet inn mot rettslige emner som ikke inngår i de øvrige fagområdene, og være relevante for yrkesutøvelsen som autorisert regnskapsfører. Selskapsrettslige emner, arbeidsrett, pante- og tingsrett, arverett, pensjonsrett og avtale- og kontraktsrett vil normalt oppfylle timer innen dette fagområdet. Også kurstimer innen juridisk metode og generell rettskildelære kan regnes med. Det samme gjelder kurs om styreleders ansvar og regler knyttet til registrering i Brønnøysundregistrene.

## 3.7 Andre fagområder

Disse 14 timene er ment å gi regnskapsfører en fleksibilitet i sin planlegging av kursdeltakelsen. Timene skal i utgangspunktet fordeles innen finansregnskap, bokføring, skatterett/avgiftsrett, emner fra regnskapsførerregelverket og god regnskapsføringsskikk og rettslære.

Også andre bedriftsøkonomiske og administrative emner kan imidlertid utfylle disse timene. Begrensningen ligger i hva som er obligatoriske emner i bachelorstudiet, jf. plan for treårig bachelorstudium i økonomi og administrasjon vedtatt av Nasjonalt råd for økonomisk-administrativ utdanning (NRØA),<sup>1</sup> og samtidig er relevant for utføringen av regnskapsførervirksomheten.

Eksempler på faglig innhold som kan godkjennes som andre fagområder:

- Bedriftsøkonomisk analyse (finans, investering, økonomistyring, m.m.)
- Administrative fag (strategi, ledelse, organisasjons, markedsføring, m.m.)
- Samfunnsøkonomi (mikro- og makroøkonomi)
- Økonomisk-administrative metodefag (statistikk, matematikk, m.m.)
- Etikk
- Regnskapsverktøy
- Offentlig regnskap

---

<sup>1</sup> Planen er tilgjengelig på Universitets- og høyskolerådets nettsted, se: [http://www.uhr.no/rad\\_og\\_utvalg/nasjonale\\_rad/nroa/oppgaver](http://www.uhr.no/rad_og_utvalg/nasjonale_rad/nroa/oppgaver).

### 3.8 Kurs som ikke blir godtatt

Obligatorisk etterutdanning gjelder fagområder knyttet til autorisasjonspliktig regnskapsførervirksomhet. Dette innebærer at for eksempel kurs innen revisjon og generelle datakurs (Word, Excel, PowerPoint mv.) ikke kan regnes med som lovbestemt etterutdanning. Kurs i HMS kan godkjennes i den grad innholdet faller innenfor fagområdet rettslære eller de obligatoriske emnene i bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, og er relevant for utøvelsen av regnskapsføreryrket.

### 3.9 Krav til etterutdanningens faglige nivå og regnskapsførers vurdering

Etterutdanningen skal utgjøre et faglig påfyll, og derfor innebære en kompetanseheving eller oppdatering av eksisterende kunnskap. Dette innebærer at etterutdanningen må være på et tilstrekkelig høyt faglig nivå for at etterutdanningen skal kunne brukes til å oppfylle lovkravet. Kurs som er rettet spesielt mot regnskapsførerbransjen vil i utgangspunktet være på et tilstrekkelig høyt faglig nivå, og derfor også være relevante. Også kurs som retter seg mot en større gruppe kan være relevante, i den grad de er på et nivå som innebærer en kompetanseheving eller oppdatering av eksisterende kunnskap.

For eksempel vil et kurs i regi av Skatteetaten rettet mot regnskapsførere og revisorer normalt bli ansett som relevant. Derimot vil et innføringskurs i skatterett ikke oppfylle kravet til faglig nivå.

Finanstilsynet forhåndsgodkjenner ikke kurs. Det forutsettes at regnskapsfører selv har tilstrekkelig innsikt til å vurdere kursenes faglige innhold i forhold til fagområdene oppstilt i forskriften. Regnskapsfører må her utøve et forsvarlig skjønn. Finanstilsynet vil normalt ikke overprøve regnskapsførers vurdering av kursets faglige innhold. Dersom regnskapsfører har vurdert kursets faglige innhold annerledes enn det som fremgår av kursbevis eller lignende, må regnskapsfører dokumentere grunnlaget for sin vurdering.

## 4 Hvordan gjennomføre etterutdanningen?

Etterutdanningen kan gjennomføres ved å:

1. delta på etterutdanningskurs
2. bestå eksamen på universitet/høyskole der ett studiepoeng tilsvarer fire timer etterutdanning
3. delta på undervisningsopplegget til eksamen som nevnt i punkt 2 ovenfor
4. forelese på etterutdanningskurs eller på universitets-/høyskolekurs.

### 4.1 Delta på etterutdanningskurs

Etterutdanningskravet kan oppfylles ved å delta på kurs arrangert av profesjonelle kursarrangører, og andre som er på kvalitativt samme nivå. Finanstilsynet godkjenner ikke

kursarrangører. For at kurset skal kunne benyttes til å oppfylle etterutdanningskravet, må regnskapsfører forsikre seg om at kursarrangøren oppfyller kriteriene.

### **Profesjonelle kursarrangører**

Profesjonelle kursarrangører vil si foretak som har som formål å utvikle og gjennomføre kurs. Bransjeorganisasjonene NARF, Økonomiforbundet og Revisorforeningen (DnR) anses som profesjonelle kursarrangører.

For at en arrangør skal anses som profesjonell kursarrangør, må det være utarbeidet dokumentasjon for kurset. Dokumentasjon skal minimum bestå av deltakerliste og kursplan. Kursplan skal være utarbeidet i forkant av kurset og beskrive kursets formål og målsetting, for eksempel hvem kurset egner seg for, faglig nivå, læringsmål, fordeling av tidsforbruket på de ulike fagområdene og lignende. En profesjonell kursarrangør må benytte kompetente forelesere, og kursplanen må beskrive bakgrunnen/kompetansen til foredragsholdere som skal benyttes. Dokumentasjonen skal også inneholde kopi av kursmateriell, presentasjoner m.m.

Finanstilsynet legger til grunn at kursarrangøren oppbevarer kursdokumentasjonen like lenge som regnskapsfører selv plikter å oppbevare dokumentasjonen for sin etterutdanning, i minst ti kalenderår etter at kurset ble gjennomført.

En profesjonell kursarrangør vil også sørge for at regnskapsfører er i stand til å dokumentere kursdeltakelsen gjennom kursbevis.

### **Andre kursarrangører**

Kurs i regi av andre, som er på kvalitativt samme nivå som en profesjonell kursarrangør, vil kunne likestilles med kurs fra profesjonelle kursarrangører. Eksempler på dette er kurs arrangert internt i regnskapsfører- eller revisjonsselskaper og kurs i regi av Skatteetaten.

Kursarrangøren må utarbeide og oppbevare dokumentasjon på samme måte som profesjonelle kursarrangører.

Kravet til kompetent foreleser innebærer at vedkommende skal ha spesialkompetanse om temaet det blir forelest i. Det ikke er tilstrekkelig at en ansatt blir benyttet til å viderefremme fra et kurs vedkommende selv har deltatt på.

Regnskapsfører må forsikre seg om at kursarrangøren oppfyller disse forutsetningene.

### **Nettbaserte kurs**

Kurs som gjennomføres via Internett godkjennes såfremt kravene til faglig innhold, profesjonalitet og dokumentasjon er oppfylt. For å sikre reell deltakelse er det krav om en viss grad av interaktivitet. Nettbaserte kurs må derfor bestå av individualiserte tester eller besvarelser fra den enkelte deltaker underveis i kurset. Kursarrangøren, som skal utstede kursbevis, må ha systemer som sikrer at det faktisk er den påmeldte regnskapsføreren som gjennomfører kurset. Kursarrangøren må også dokumentere hvor mange arbeidstimer kurset normert utgjør.

Når det nettbaserte kurset ikke er i regi av en profesjonell kursarrangør, må regnskapsfører forsikre seg om at kursarrangøren oppfyller disse kravene.

## 4.2 Bestå eksamen på universitet/høyskole der ett studiepoeng tilsvarer fire timer etterutdanning

Finanstilsynet legger til grunn at etterutdanningskravet er oppfylt i sin helhet det året man avsluttet bachelor i økonomi og administrasjon, med profilering/videreføring som nevnt i forskriften. Dette gjelder dersom man har fulgt ordinært (normert) studieopplegg. Er bachelorstudiet gjennomført på deltid, kan relevante eksamener som ligger innenfor de tre siste kalenderårene bli regnet med i etterutdanningen.

Dersom regnskapsfører etter oppnådd autorisasjon dokumenterer bestått eksamen på universitet eller høyskole, kan dette omregnes til kurstimer ved at ett studiepoeng tilsvarer fire timer etterutdanning. Kurstimene tidfestes til det året eksamenen er avlagt. Vurderingen av kursets faglige innhold følger samme prinsipper som nevnt ovenfor i punkt 3.

## 4.3 Delta i undervisning på universitet/høyskole

Å delta i undervisning uten eksamen kan telle som etterutdanning under vilkår av at deltakelsen kan dokumenteres av studieinstitusjonen.

Deltakelsen gir *ikke* uttelling time for time. Det forutsettes at regnskapsfører har deltatt på minst 75 prosent av det totale undervisningsopplegget, herunder eventuelle oppgaveinnleveringer og lignende. Tilstedeværelsen gir uttelling på samme måte som bestått eksamen. Dette betyr at dersom kurset som regnskapsfører har deltatt på utgjør 6 studiepoeng, vil deltakelsen tilsvare 24 kurstimer.

## 4.4 Å forelese på etterutdanningskurs og på universitets-/ høyskolekurs

Å forelese på kurs blir godkjent time for time, med den begrensningen at man ikke blir godskrevet innholdsmessig like kurs mer enn én gang. De ovennevnte kravene til faglig innhold og profesjonalitet gjelder tilsvarende.

# 5 Regnskapsførers dokumentasjon av etterutdanningen

Etterutdanningen skal dokumenteres ved kursbevis eller lignende (se nærmere om dette i punkt 5.1–5.4) og en samlet kronologisk oversikt over etterutdanningen som er gjennomført de tre foregående kalenderårene.

Den kronologiske oversikten skal angi kursarrangør, kursets navn, kursdato, antall timer og fagområde. Denne oversikten er ikke alene tilstrekkelig til å dokumentere etterutdanningen.

Regnskapsfører plikter å sørge for at etterutdanningen kan dokumenteres og vurdere om kursdokumentasjonen er tilstrekkelig i forhold til dokumentasjonskravet som beskrevet



nedenfor. Dokumentasjonen må være tilstrekkelig til at Finanstilsynet kan kontrollere at etterutdanningskravet er oppfylt. Regnskapsfører må oppbevare dokumentasjon som viser at kravet til lovbestemt etterutdanning er oppfylt for hvert av de ti foregående årene.

## 5.1 Dokumentasjon av deltakelse på etterutdanningskurs

Deltakelse på etterutdanningskurs skal være dokumentert med et kursbevis. Kursbeviset skal bekrefte at regnskapsfører har gjennomført kurset, og skal være utstedt av arrangør.

Kursbeviset skal minst inneholde:

- navn på deltaker (regnskapsfører)
- navn på kursarrangør
- kort beskrivelse av kursets faglige innhold
- kursdato og varighet/timeantall

Deltakerbevis for kurs som er arrangert i regi av NARF og DnR kan erstattes av en utskrift fra bransjeforeningenes nettsted, som bekrefter alle gjennomførte kurs i en samlet oversikt. Kurs i regi av andre arrangører må dokumenteres med kursbevis, selv om de fremkommer i en samlet oversikt.

## 5.2 Dokumentasjon av bestått eksamen på universitet/høyskole

Dersom etterutdanningen er gjennomført ved å avlegge eksamen, må regnskapsfører dokumentere dette i form av vitnemål eller karakterutskrift. I tillegg bør fagplan for kurset oppbevares som dokumentasjon av kursets faglige innhold.

## 5.3 Dokumentasjon av deltakelse i undervisning på universitets-/høyskolekurs

Dersom etterutdanningen er gjennomført ved deltakelse på undervisningsopplegg, må regnskapsfører dokumentere dette med en skriftlig bekreftelse fra utdanningsinstitusjonen. Bekreftelsen skal minst inneholde:

- navn på deltaker (regnskapsfører)
- navn på utdanningsinstitusjon og foreleser
- kort beskrivelse av det faglige innholdet i undervisningen
- kursets navn og kurskode
- dato og deltakelse (i antall timer og prosent)

## 5.4 Dokumentasjon av forelesning på etterutdanningskurs og universitets-/høyskolekurs

Dersom etterutdanningen er gjennomført ved å forelese på kurs, må regnskapsfører dokumentere dette med en bekreftelse fra kursarrangør eller studieinstitusjon. Bekreftelsen skal minst inneholde:

- navn på foreleseren (regnskapsfører)
- navn på kursarrangøren eller utdanningsinstitusjonen
- kort beskrivelse av kursets/forelesningens innhold
- kursets navn og kurskode
- dato og antall forelesningstimer

# 6 Foreldrepermisjon og dispensasjon

## 6.1 Om utsettelse ved foreldrepermisjon

Det gis automatisk ett års utsatt frist for etterutdanning der regnskapsfører avvikler foreldrepermisjon i mer enn seks måneder. Regelen skal forstås slik at utsettelsesåret tidfestes til det året der vedkommende først oppnår seks måneder ordinær permisjon innen en tolv måneders periode. Dette innebærer at der permisjonen avvikles med tidskonto over en så lang periode at den ikke utgjør seks måneder i løpet av tolv etterfølgende måneder, gjelder ikke utsettelsesregelen.

Det gis automatisk ett års utsettelse for hver treårsperiode utsettelsesåret er med. Det skal ikke sendes søknad til Finanstilsynet om dispensasjon på dette grunnlag. Regnskapsfører må likevel sammen med etterutdanningsdokumentasjonen oppbevare dokumentasjon på når og hvordan permisjonen er avviklet.

### **Nærmere om utsettelsesregelens virkning**

Det første årsskiftet etter at minst seks måneder permisjon er avviklet, inngår ikke i kontrollen av etterutdanningen. Begrunnelsen for dette er at graviditet/adopsjon er vanskelig å planlegge, og at regnskapsfører rett etter utløpet av permisjonstiden derfor kan være i en situasjon hvor etterutdanningskravet ikke er oppfylt.

Ved neste årsskifte skal etterutdanningskravet være oppfylt ved å se fire kalenderår tilbake i tid. Det vil si at det kan ses bort fra det året der utsettelsen tidfestes. Hvis etterutdanning faktisk er gjennomført i dette året, kan denne regnes med. Dersom det avvikles ytterligere en fødselspermisjon i den aktuelle etterutdanningsperioden, gir dette et ekstra års utsettelse.

### **Eksempel:**

*Regnskapsfører er autorisert i år 2010. I utgangspunktet skal vedkommende dokumentere og ha gjennomført 77 timers etterutdanning for de tre foregående kalenderårene ved hvert årsskifte fra og med 1. januar 2014.*

*Dersom regnskapsfører har vært i fødselspermisjon fra 1. september 2012 til 1. september 2013, gis det automatisk ett års utsettelse for etterutdanningen. Utsettelsesåret tidfestes til 2013, da dette er året regnskapsfører først oppnår seks måneders permisjon. Dette betyr at regnskapsfører skal dokumentere 77 timers etterutdanning første gang 1. januar 2015. Etterutdanningen må derfor være gjennomført i perioden fra autorisasjonsdato til 31. desember 2014.*

*For den påfølgende perioden vil utsettelsesåret fremdeles være innen de siste tre årene. Dette betyr at lovbestemt etterutdanning må være gjennomført i perioden 1. januar 2012 til 31. desember 2015, per dokumentasjonsdato 1. januar 2016.*

*År 2013 inngår ikke i beregningen ved dokumentasjonsfristen 1. januar 2017. Dette innebærer at etterutdanningssyklusen fortsetter som normalt fra og med denne datoen, det vil si at etterutdanningen siste tre kalenderår skal regnes med.*

## 6.2 Om dispensasjon i særlige tilfeller

Finanstilsynet kan innvilge utsettelse eller reduksjon av etterutdanning i «særlige tilfeller».

I spørsmålet om utsettelse eller reduksjon av etterutdanning må lovens hensikt om å beskytte oppdragsgiverne veie tungt. Finanstilsynets forvaltningspraksis viser at adgangen for å gi utsettelse eller reduksjon er svært snever. Dispensasjonsregelen er bare ment som en sikkerhetsventil når uventede forhold utenfor regnskapsførers kontroll har forhindrede vedkommende fra å fullføre minstekravet. Sykdom er den mest aktuelle unntakssituasjon. Dette innebærer imidlertid at dersom sykdommen ikke forhindrer regnskapsfører fra å drive virksomhet, kan regnskapsfører heller ikke anses forhindrede fra å overholde kravet til etterutdanning. At regnskapsfører midlertidig har gått ut av yrket og selv har valgt bort å gjennomføre etterutdanning, utgjør ikke grunnlag for dispensasjon.

Det er en forutsetning for dispensasjon at regnskapsfører kommer à jour med etterutdanningen snarest mulig etter opprinnelig frist, og at årsaken som ligger til grunn for hindringen faller bort innen rimelig tid. Dette innebærer blant annet at dersom regnskapsfører behøver utsettelse grunnet alvorlig sykdom, gis det dispensasjon kun dersom det er sannsynlig at regnskapsførers tilstand forbedres i relativt nær framtid. Videre innebærer dette at det normalt ikke fattes vedtak om dispensasjon med varighet ut over ett år.

Der det skal søkes om dispensasjon fra etterutdanningskravet krever Finanstilsynet følgende dokumentasjon:

- Dokumentasjon av forholdet som påberopes, for eksempel legeattest
- Angivelse av når etterutdanningskravet forventes å være innfridd
- Oversikt over etterutdanningstimer som er gjennomført i den aktuelle perioden
- Eventuelle kurs regnskapsfører er påmeldt i den kommende tid

## 7 Krav til etterutdanning for regnskapsfører som også er godkjent revisor

Kravet til etterutdanning etter revisorloven gjelder kun de som er ansvarlig revisorer, og er tildelt et revisorregisternummer.

Kravet til etterutdanning etter regnskapsførerloven gjelder for alle som har autorisasjon, uavhengig av om de driver virksomhet eller ikke. Dette betyr at en godkjent revisor som også er autorisert regnskapsfører må sørge for å oppfylle det etterutdanningskravet som gjelder etter regnskapsførerloven, uavhengig av om vedkommende er ansvarlig revisor eller ikke.

Kravene til sammensetningen av fagområder i etterutdanningen er ulike for revisorer og regnskapsførere. En revisor som oppfyller kravet til etterutdanning i henhold til revisorforskriften vil ikke automatisk oppfylle kravet til etterutdanning i henhold til regnskapsførerforskriften. Revisorene må i tillegg til kravene i revisorforskriften ha etterutdanning i *bokføringsregelverket*, *rettslære* og *regnskapsførerregelverket* og *god regnskapsføringsskikk*.

Kurs i etikk for regnskapsførere regnes nå inn under «andre fagområder», jf. punkt 3.5. og 3.7 ovenfor. Dette medfører at revisorer ikke kan bruke timer i etikk til å fylle opp kravet til 14 kurstimer innen emner fra regnskapsførerregelverket og god regnskapsføringsskikk. På den annen side vil timer innen regnskapsførerregelverket og god regnskapsføringsskikk godkjennes som timer innen «andre fagområder» i etterutdanningskravet for revisorer.

Også deltakelse i undervisningsopplegg vurderes ulikt i regnskapsførerforskriften og revisorforskriften. I henhold til regnskapsførerforskriften kan bestått eksamen på universitet/høyskole regnes om til etterutdanningstimer. Ett studiepoeng utgjør fire timer etterutdanning. I tillegg kan regnskapsfører få godkjent deltakelse på undervisningsopplegg til slik eksamen, dersom regnskapsfører kan dokumentere å ha deltatt på minst 75 prosent av undervisningen. Deltakelsen i undervisningen gir ikke uttelling time for time.

Revisorer har anledning til å benytte «annen aktivitet» som en del av etterutdanningen. Slik etterutdanning kan ikke godtas etter regnskapsførerregelverket.

## 8 Finanstilsynets kontroll av etterutdanningen

Kontroll av etterutdanningen til den enkelte regnskapsfører skjer løpende gjennom dokumentbasert tilsyn, stedlig tilsyn og ellers når Finanstilsynet ser til regnskapsførers virksomhet og oppfyllelse av konsesjonskravene. Etterutdanning blir også kontrollert i bransjeforeningens kvalitetskontroll av sine medlemmer.

Regnskapsfører skal *ikke* sende inn dokumentasjon av gjennomført etterutdanning til Finanstilsynet, uten at slik innsendelse er etterspurt. Regnskapsfører skal likevel alltid

utarbeide og oppbevare dokumentasjon på at etterutdanningskravet er oppfylt, som beskrevet under punkt 5.

Den enkelte autoriserte regnskapsfører har ansvar for å følge opp kravet til etterutdanning. I tillegg omhandler risikostyringsforskriften og god regnskapsføringsskikk krav til at regnskapsførerforetak løpende vurderer hvilke vesentlige risikoer som er knyttet til virksomheten og behovet for risikoreduserende tiltak. Daglig leder og oppdragsansvarliges oppfyllelse av etterutdanningskravet utgjør en særlig risiko, fordi manglende etterutdanning kan føre til tilbakekall av autorisasjonen som regnskapsfører, jf. punkt 9 nedenfor. Regnskapsførerselskaper og autorisert regnskapsfører som driver i enkeltpersonforetak med ansatte medarbeidere, må derfor ha rutiner for å følge opp etterutdanningen til daglig leder og oppdragsansvarlig regnskapsfører.

Finanstilsynet vil som del av det løpende tilsynet med regnskapsførerselskaper kontrollere selskapets rutiner for gjennomføring av eventuell kursvirksomhet. Dersom selskapet ikke kan dokumentere faglig kvalitet, deriblant at tilstrekkelig dokumentasjon er utarbeidet, vil ikke de aktuelle kursene kunne legges til grunn som en del av den lovbestemte etterutdanningen.

## 9 Konsekvensen av brudd på bestemmelsene om krav til etterutdanning

Oppfyllelse av etterutdanningskravet er et vilkår for å opprettholde autorisasjonen som regnskapsfører. Brudd på kravet anses normalt som en grov overtredelse av regnskapsførers plikter etter lov og forskrift, og vil kunne medføre tilbakekall av autorisasjonen.

At regnskapsfører får tilbakekalt sin autorisasjon, innebærer at vedkommende ikke kan ta på seg regnskapsføring for andre som ledd i næring, og umiddelbart må si fra seg alle eksisterende oppdrag. Vedkommende kan heller ikke lenger fungere som daglig leder, eventuelt faglig leder, eller oppdragsansvarlig i autorisert regnskapsførerselskap.

Dersom regnskapsfører får tilbakekalt sin autorisasjon, er det mulig for vedkommende å søke om å bli autorisert på nytt etter de til enhver tid gjeldende reglene i regnskapsførerloven. Ved ny søknad vil Finanstilsynet vurdere om bakgrunnen for tilbakekallet gir grunnlag for å nekte ny autorisasjon. I tillegg til hvor lang tid som er gått og hvordan regnskapsfører har innrettet seg, kan det kunne være avgjørende hvorfor regnskapsfører ikke oppfylte etterutdanningskravet. Det blir gjort en konkret vurdering i hver enkelt sak.

Anne Merethe Bellamy  
direktør for regnskaps- og revisortilsyn

Kjersti Elvestad  
seksjonssjef

### **Kontaktpersoner:**

Tilsynsrådgiver Tore Johan Berg, tlf. 22 93 98 48, e-post: [tore.johan.berg@finanstilsynet.no](mailto:tore.johan.berg@finanstilsynet.no)  
Spesialrådgiver Elise Grønseth, tlf. 22 93 98 83, e-post: [elise.gronseth@finanstilsynet.no](mailto:elise.gronseth@finanstilsynet.no)

